

справах зіткнення птахів та літаків, є вкрай складними. Але, поряд із цим можна побачити, що світова практика розгляду судами подібних справ дозволяє ефективно захищати інтереси осіб, постраждалих від зіткнень повітряних суден з птахами. Успіх у розслідуванні авіа події з участю птахів можливий лише при залученні, окрім юристів та адвокатів, висококваліфікованих фахівців у галузі авіації та потужних експертних установ.

#### *Література*

1. Колесниченко Ю. М. Орнитологическая безопасность полетов: проблемы и пути решения / Ю. М. Колесниченко // Проблемы безопасности полетов. – М.: ВИНТИ, 2007. – № 12. – С. 26-34.
2. Марченко Р. Юридические аспекты столкновений самолетов с птицами / Р. Марченко // Судебно-юридическая газета. – 2009. – № 14. – С. 28.
3. Нарыжный А. Г. Анализ факторов, связанных со случаями попадания птиц в авиационный двигатель / А. Г. Нарыжный // Авиационно-космическая техника и технология. – 2011. – № 6. – С. 11.
4. Інформаційний бюлетень про стан безпеки польотів державними НД України в 2013 році [Електронний ресурс] / Портал Державіаслужби України. – Режим доступу: <http://avia.gov.ua/uploads/documents/8699.pdf>.

УДК 341.229 (091)(043.2)

**Кудра І. А.**, студентка,  
Навчально-науковий Юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Головка С. Г., к.і н., доцент

## **З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОСМІЧНОГО ПРАВА**

Незалежна Україна – космічна держава з достатніми економічними можливостями для реалізації власного космічного потенціалу. Це зумовило стрімкий розвиток космічного права в нашій державі. Вітчизняне космічне право України пройшло у своєму становленні цікавий шлях. Воно почало свій розвиток не з розробки національних актів, а з прийняття міжнародних договорів. Це було викликано особливостями космічної діяльності, що носила міжнародний характер.

Запуск 4 жовтня 1957 р. Радянським Союзом першого штучного супутника Землі, перший політ у космос 12 квітня 1961 р. людини зумовили початок формування міжнародного космічного права. З того часу виникла необхідність правового регулювання космічної діяльності. Держави визнали право мирного прольоту над їх територіями не тільки в космосі, а й на відповідних ділянках повітряного простору при запуску

або приземленні космічного об'єкта. На космічну діяльність держав були поширені основні принципи міжнародного права: суверенна рівність, незастосування сили або погрози силою, мирне вирішення спорів тощо.

Значну роль у розвитку міжнародного космічного права відіграли резолюції Генеральної Асамблеї ООН, серед яких: резолюція від 20 грудня 1961 р. № 1721; резолюція від 13 грудня 1963 р. № 1962. В останній з них містилася Декларація правових принципів діяльності держав з дослідження і використання космічного простору. Йшлося про те, що космічний простір і небесні тіла доступні для дослідження і використання всіма державами відповідно до міжнародного права і не підлягають присвоєнню. В таких резолюціях знайшли своє підтвердження звичаєві норми щодо космічної діяльності.

Становлення космічного права почалося порівняно нещодавно, проте його норми і принципи вже сформовані та закріплені у низці міжнародних договорів. У Договорі про заборону випробувань ядерної зброї в атмосфері, у космічному просторі й під водою (1963 р.) містилися положення стосовно міжнародної діяльності в космічному просторі. Таким чином, були створені умови для договірного регулювання діяльності суб'єктів міжнародного права в космосі.

У 1967 р. прийнято Договір про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла.

До джерел міжнародного космічного права відносяться: Угода про рятування космонавтів, повернення космонавтів і повернення об'єктів, запущених у космічний простір (1968 р.); Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами (1972 р.); Конвенція про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір (1975 р.); Угода про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах (1979 р.).

Важливу роль у розвитку міжнародного космічного права відіграє Комітет з мирного використання космічного простору ООН та його Правовий підкомітет, універсальні та регіональні космічні організації. У створенні норм міжнародного космічного права лідируючі позиції займають космічні держави, до яких належить і Україна. Космічні держави взяли на себе зобов'язання ділитися результатами своєї діяльності в космосі між собою.

Ще 15 листопада 1996 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про космічну діяльність», що базується на нормах міжнародного космічного права і регулює відносини, пов'язані з організацією космічної діяльності в Україні, участі України в міжнародній співпраці в космічній сфері, забезпечення безпеки космічної діяльності та ін. У ньому визначається, що Україна забезпечує виконання взятих на себе

міжнародних зобов'язань у галузі космічної діяльності та несе відповідальність згідно із загальновизнаними нормами міжнародного права та положеннями міжнародних договорів України. Законом України «Про державну підтримку космічної діяльності» від 16 березня 2000 р. визначені засади державної підтримки космічної діяльності в Україні. Зокрема, передбачається, що для державних потреб кошти на фінансування космічної діяльності окремо виділяються у Державному бюджеті України. Окремі напрями розвитку космічної галузі України названі у загальнодержавних космічних програмах. Вони визначені у Загальнодержавній цільовій науково-технічній космічній програмі України [2].

Отже, незалежна Україна перебуває в колі світових космічних країн з потужним космічним потенціалом. Космічне право у нашій державі з'явилося відносно нещодавно і досить тісно пов'язане з міжнародним, його норми і принципи вже сформовані і закріплені в ряді міжнародних договорів.

#### *Література*

1. Космічне право: поняття та зміст [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mydisser.com/ua/catalog/view/6/343//2371.html>.

2. Міжнародне космічне право [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://m.pidruchnici.com/1897092349535/pravo/mizhnarodne\\_kochmichne\\_pravo](http://m.pidruchnici.com/1897092349535/pravo/mizhnarodne_kochmichne_pravo).

УДК 347.85(73)(043.2)

**Левенець Р. В., Шелкова І. А.**, студенти,  
Навчально-науковий Юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Череватюк В. Б., к.і.н., доцент

### **ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОСМІЧНОГО ПРАВА США**

У зв'язку з початком освоєння космосу із Землі він являє собою і юридичний феномен, для якого основними є як поняття загального надбання людства у вигляді космічного простору і небесних тіл, так і поняття державної (або юрисдикційної) території, представленої штучними небесними тілами – супутниками, орбітальними станціями, передбачуваними станціями (базами) на природних небесних тілах, що знаходяться під юрисдикцією держав.

На відміну від інших галузей права, наприклад, повітряного чи морського, правове регулювання в космічній сфері почалося з розробки спершу норм міжнародного законодавства, а не з прийняття державами національних правових актів.